

Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelman puolivälitarkastelu 31.7.2023

1. Yhteenveto ohjelman kokonaistilanteesta

Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelma toimii poikkihallinnollisesti lisäten espoolaisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä, terveyttä ja turvallisuutta. Hyvinvointityötä tehdään yhdessä asukkaiden, järjestöjen ja yritysten kanssa. Hyötytavoitteiden avulla ideoidaan, toteutetaan ja viestitään toimintamalleja, joiden avulla myös kuntalaiset itse voivat lieventää korona-aikana syntyneitä hyvinvoinnin vajetta kuten yksinäisyyttä. Ennaltaehkäisevässä hyvinvointityössä huomioidaan eri asuinalueet, ikä-, kulttuuri- ja sosiaaliryhmät. Kuntalaisten ja etenkin lasten ja nuorten kuulemista lisätään toimintamalleja suunniteltaessa. Hyvinvointityötä tehdään Espoon ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhdyspinnassa yhteistyössä. Tärkeitä yhdyspintoja löytyy myös muiden kehitysohjelmien kanssa.

Hyvinvoiva Espoo -ohjelman hyötytavoitteiden toimenpiteet ovat edenneet hyvin etenkin loppuvuodesta 2022 ja keväällä 2023. Toimenpiteiden toteuttamista haittasi aluksi korona-ajan aiheuttama työpaine lasten ja nuorten arjessa. Tuloksikoiden osallistumista rajoitti lisäksi hyvinvointialueiden aiheuttamat organisaatiomuutokset. Hyvinvoiva Espoo aloitti ja osin toteutti vuonna 2022 kahdeksan erilaista toimenpidettä espoolaisten hyvinvoinnin parantamiseksi. Vuoden 2023 toimintasuunnitelmaan on kirjattu 13 toimenpidettä hyötytavoitteiden saavuttamiseksi. Puolivälitarkastelun kohdalla kolme toimenpidettä on saatu tehtyä alusta lopputulokseen, neljää toimenpidettä jatketaan ja kehitetään edelleen, kolmea toimenpidettä on suunniteltu ja työstetty keväällä ja ne toteutetaan syksyllä 2023, kahden toimenpiteen toteutus on siirretty kokonaan syksylle 2023 ja yksi toimenpide on lopetettu ilman toteutusta.

Vuonna 2022 Hyvinvoiva Espoon vaikuttavuus laskettiin toimenpiteisiin osallistuneina espoolaisina noin 15 000 henkeen. Vuoden 2023 vaikuttavuus nousee noin 80 000 espoolaiseen. Lisäksi kaikille espoolaisille kohdentuu Voi hyvin Espoossa -julkaisu kunnan hyvinvointia tukevista palveluista. Ohjelman vuotuinen rahoitus on edelleen 200 000 €.

Hyvinvoiva Espoo -ohjausryhmää on täydennetty toukokuussa vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenillä. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan viranhaltijaedustaja on vaihtunut elinvoiman viranhaltijaksi. Ohjausryhmää vahvistetaan myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen edustajalla. Ohjelman toimintasuunnitelmaa 2023 on päivitetty kevään aikana kaksi kertaa käyttötalouden raameissa. Hyvinvoivan Espoon ohjelmapäällikkö vaihtuu eläköitymisen takia syyskuussa 2023. Ohjelman kokonaistilanne on hyvä ja ohjelman hyötytavoitteita ei tarvitse päivittää valtuustokauden aikana.

2. Ohjelman tilanne ja tulokset hyötytavoitteittain

Hyötytavoite 1 Espoolaisten osallisuus lisääntyy ja yhteisöllisyys vahvistuu.

Ohjelman aluksi tehtiin kysely hyvinvointia lisäävistä toimenpiteistä nuorisovaltuustolle, vanhus- ja vammaisneuvostoille sekä kotoutumisen edistämisen neuvottelukunnalle. Kyselyyn vastasi noin 30 % kyselyn kohderyhmästä. Tulokset suuntasivat toimintaa lähiympäristön viihtyisyyteen, siisteyteen, kauneuteen ja turvallisuuteen. Ympäristön viihtyisyyttä ja ylisukupolvista kohtaamista edisti Senioripaku-toiminnan organisoima kukkasipuleiden istutus palvelutalojen läheisyyteen. Tavoitteen mittareiden tulokset kouluterveyskyselystä ja pääkaupunkiseudun hyvinvointikyselyistä saadaan vasta vuonna 2024.

Varhaiskasvatuksen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tuettiin tulosyksikkökohtaisilla osallisuushankkeilla 20 000 €:lla. Toimenpiteet toteutetaan syksyllä 2023. Varhaiskasvatuksen kohderyhmä on laaja, kaikkiaan noin 14 000 henkeä. Aktiivisen osallistumisen arvio on 35 % eli 4 900 henkeä. Lasten osallistaminen ja kuuleminen on toimenpiteessä tärkeää.

Nuorisopalveluiden suunnittelemaan ja Tapahtumien yhteisöllisen Espoon sekä Hyvinvoivan Espoon tukemaan Espoonlahden esteettömään lasten ja nuorten tapahtumaan odotetaan noin 10 000 kävijää. Toive yhteisestä esteettömästä tapahtumasta on tullut kuntalaisilta ja vammaisjärjestöiltä.

Osallisuus ja yhteisöllisyys lisäävät tutkitusti hyvinvointia. Hyötytavoite toteuttaa SDG-tavoitteita 3 Terveyttä ja hyvinvointia, 10 Eriarvoisuuden vähentäminen, 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt sekä 17 Yhteistyö ja kumppanuus.

Hyötytavoite 2 Espolaisten yhdenvertaiset mahdollisuudet edistää omaa hyvinvointiaan lisääntyvät.

Lakiston esteetön luontopolku, Korenon kierros, mahdollistaa luonnossa liikkumisen myös pyörätuolilla ja opastus on saavutettava kaikille. Luontopolku avattiin 15.6.2023 ja tulevaisuuden kävijämäärien perusteella voidaan arvioida hankkeen vaikuttavuutta. Hyvinvoiva Espoo -ohjelma tuki Helsingin Diakonissalaitoksen Säätiön hankkeen toteutusta sekä hankkeen markkinointia Voi hyvin Espoossa -julkaisun avulla.

Ikäihmisille suunnatut Senioripakun liikunta-, kulttuuri-, terveys- ja vanhuspalvelut tavoittivat kesän 2022 aikana noin 800 henkeä. Erilaisia tapahtumia järjestettiin 39. Senioripakun liikkuminen alueilla, joissa palveluiden saavutettavuus on vaikeampaa, lisäsi ikäihmisten hyvinvointia. Palvelu mahdollisti myös osallistavaa toimintaa ja kohtaamisia. Markkinoinnin tehostamisella on pyritty nostamaan osallistujien määrää vuonna 2023 ja tiedottaminen on tuottanut tulosta. Toiminta on luonut yhteyksiä myös vanhusjärjestöihin. Keväällä 2023 Senioripaku-toiminnan yhteydessä on kerätty materiaalia Muistan Espoo -kirjaan. Ohjelma tukee kirjan kuvitusta.

Loppuvuodesta 2022 Espoon sosiaali- ja vammaispalvelujen jakamat Hyvinvoiva Espoon Voi hyvin Espoossa! Må bra i Esbo! Feel Good in Espoo -hyvinvointiliput kohdentuivat noin 1740 käyttäjälle. Osa heistä perheitä ja näin luku voidaan arvioida noin 2000 henkeen. Liikunta- ja kulttuuripalveluihin ja perheen yhteiseen tekemiseen suunnatut liput ohjasivat kuntalaisia rakentamaan omaa hyvinvointiaan kunnan ja yhteistyökumppaneiden tuottamien palvelujen kautta. Hyvinvointilippujen jakaminen toteutetaan uudelleen loppuvuodesta 2023.

Hyötytavoite toteuttaa SDG-tavoitetta 1 Ei köyhyyttä, 3 Terveyttä ja hyvinvointia, 5 Sukupuolten tasa-arvoa, 10 Eriarvoisuuden vähentäminen 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt ja 17 Yhteistyö ja kumppanuus.

Hyötytavoite 3 Espolaisten mielen hyvinvointi paranee.

Ohjausryhmä asetti keväällä 2022 toimintansa päätavoitteeksi koronasta kasvuun sekä lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin parantamisen. Toimenpidesuunnitelmassa 2022 usea tavoite kohdennettiin juuri tähän, sillä eri tutkimuksin voitiin osoittaa oppimisen ja hyvinvoinnin heikentyneen korona-ajan ja etäopetuksen aikana.

Huomaa hyvä! -ilonpalautuspaketin avulla haluttiin lisätä 1. luokan oppilaiden luonteen vahvuuksia ja kannustaa huoltajia positiiviseen kasvatukseen. Opettajat saivat oman valintansa mukaan osallistua koulutuksiin, jotka järjestettiin heille ja huoltajille suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Ilonpalautuspakettiin kuului kaikille oppilaille jaettavat Vahvuusvaris-kortit ja huoltajille sähköinen Huomaa Hyvä -palvelu tietokone- tai mobiiliversiona. Koulutuksiin osallistui 140 opettajaa ja noin 300 huoltajaa. Arviolta lähes 3000 oppilasta aloitti luonteenvahvuuksien ja tunnetaitojen opettelu mallilla. Huoltajia ei saatu odotetusti mukaan.

Ohjausryhmä päätti arvioinnin perusteella jatkaa palkitun ja vaikuttavan Huomaa hyvä - palvelun tarjontaa, mutta muutetulla mallilla. Toiminta keskitetään lukuvuonna 2023–2024 ensimmäisen luokan osalta opettajajohtoiseksi. Huoltajilla on edelleen mahdollisuus osallistua koulutukseen ja ladata palvelu itselleen, mutta koulutus- ja materiaalipaketit ovat nyt pienemmät. Palvelu jatkuu edelleen myös toisen luokan oppilaille lukuvuoden 2023–2024.

Tutkimusten ja myös nuorisovaltuuston edustajien palautteen perusteella nuorten ahdistus ja masennus vähenevät, kun he itse pääsevät toimimaan ja vaikuttamaan eri asioissa. Hyvinvoiva Espoo kannustikin peruskoulujen oppilaskuntia toimimaan yhdessä henkilöstön kanssa niin, että koulut olisivat osallistuneet Kilonpuiston koulun tapaan Vapaa! Fri! -vapaaehtoistoimintaan ja Tekojen Tiistai -tempaukseen. Kouluilla oli myös omia syksyyn sijoittuvia Hyvis-viikkoja, joihin osallistumiseen kannustettiin. Kahdeksan koulua lähettikin esimerkkejä siitä, mitä hienoja tekoja he olivat tehneet koulun oppilaiden ja lähiympäristön hyväksi. Koulujen koon perusteella arvioiden oppilaita osallistui noin 3500. Ohjausryhmä päätti tehostaa toimintaa hankkimalla alkusyksyyn 2023 Gutsy Go -ohjaajakoulutuksen 40 opettajalle, nuoriso- ja yhteisöohjaajalle tukemaan koulujen osallistavien Hyvis-viikkojen suunnittelua ja toteutusta. Jos kaikki oppilaat saadaan osallistettua, vaikuttavuus nousee noin 40 000 oppilaaseen ja heidän lähiympäristöönsä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus ovat ohjeistaneet kouluja koronan jälkeen lisäämään koulujen yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintoja ja toimenpiteitä. Lukioiden opiskelijoille suunnattiin tuki toisen asteen Hyvinvointi virtaa -tapahtumien järjestämiseen syksyllä 2022. Ohjausryhmän päätös tuesta syntyi vasta alkusyksystä ja oppilaitoksille jäi liian vähän aikaa suunnitella ja toteuttaa toimintaa. Kaikki lukiot eivät ehtineet mukaan, mutta noin 6000 opiskelijaa pääsi yhdessä opiskeluhuollon ja henkilöstön kanssa mukaan toimintaan.

Vuonna 2023 sama 25 000 euron tuki kohdennettiin Omnian opiskelijoiden Hyvä olla -kampanjan toteuttamiseen. Kampanja toteutetaan syksyllä 2023 osana Hyvinvointi virtaa -viikkoa ja siihen osallistuu Omnian henkilöstö (1 000) ja noin 35 000 opiskelijaa. Keväällä 2023 on jo kerätty Omnian eri koulutusyksiköistä ideoita Hyvä olla -kampanjan toteuttamiseen.

Henkilöstölle varattiin vuonna 2022 viisi Mieli ry:n hyvinvointitaitoja antavaa koulutusta. Näistä vain yksi toteutui hyvinvointialueen organisaatiomuutosten ja muiden velvoitteiden takia. Koulutusta suunnattiin Gutsy Go -menetelmän koulutuksiin syksyllä 2023. Henkilöstön hyvinvointitaitoja lisättiin hankkimalla jokaiseen varhaiskasvatus-, perusopetus-, lukio- ja ammattikoulutusyksikköön Mieli ry:n mielenterveydenkäsi-juliste.

Hyötytavoite toteuttaa SDG-tavoitetta 3 Terveyttä ja hyvinvointia ja 4 Hyvä koulutus.

Hyötytavoite 4 Hyvinvointia ja terveyttä edistetään Espoossa ja yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Ohjausryhmä seurasi ja perehtyi vuonna 2022 ja keväällä 2023 hyvinvointialueen organisoitumiseen ja keskusteli hyvinvointialueen ja kunnan hyvinvointityöstä. Kuntaan jäävien palveluiden lisäksi myös järjestökenttä esitteli toimintaansa ja Lähellä.fi-palvelua.

Opiskeluhoito todettiin yhdeksi keskeiseksi hyte-yhdyspinnaksi. Opiskeluhoollon henkilöstö siirtyi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle, mutta vastuu koulun ja oppilaitoksen opiskeluhoollosta jäi koulutuksen järjestäjälle. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteutumiseen hyvinvointialueella on omat seurantajärjestelmänsä, mutta koulujen koko henkilöstölle kuuluvan yhteisöllisen opiskeluhoollon toteutumiseen ei seurantajärjestelmää ole. Ohjausryhmä kuuli mallin kehittämistä toivovia rehtoreita ja tarkasteli työryhmässä nyt kehitteillä olevia malleja. Ohjausryhmä kuitenkin totesi, että asia kuuluu toimialojen ja tulosyksiköiden toimintaan. Mobiiliversioon perustuneen mallin kehittäminen katsottiin myös liian lyhytaikaiseksi, sillä Espoon opetustoimet ovat siirtymässä DigiOne-järjestelmään, joka tulevaisuudessa sisältää myös koulujen hyvinvoinnin johtamisen alustat. Ohjausryhmä poisti kokeiluhankkeen toimintasuunnitelmasta 2023.

Hyvinvoiva Espoo -ohjausryhmä katsoi, että viestintää tulee lisätä kuntaan jääneistä hyvinvointipalveluista. Kevään 2023 aikana valmistui Voi hyvin Espoossa -julkaisu kuvaamaan hyvinvointialueiden ja kunnan palveluiden jakoa. Sähköinen julkaisu tehtiin saavutettavuuden takia erikseen suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi ja se kohdentuu yli 300 000 espoolaiselle. Silti voidaan sanoa, että viestintä ei tule tavoittamaan monikielistyvän Espoon kaikkia asukkaista. Harkinnassa on julkaisun tuottaminen vielä kolmella-neljällä yleisimmällä kielellä. Julkaisu

valmistui toukokuussa 2023 ja se on saavutettavissa Espoo.fi-sivustolla. Sähköisen julkaisun lisäksi painettiin suomeksi 1500 esitettä.

Hyötytavoite toteuttaa SDG-tavoitteita 3 Terveyttä ja hyvinvointia, 11 Kestävät kaupungit ja yhteisöt sekä 17 Yhteistyö ja kumppanuus.

Hyötytavoitteiden mittarit ja indikaattorit

Ohjelman hyötytavoitteiden seurantaan on tunnistettu useita mittareita, joista osa mittaa suoremmin ohjelmatyötä ja osa on indikaattorityyppisiä, jotka kuvaavat asioiden tilaa ja joihin on vaikea osoittaa suoraan ohjelmatyön vaikutusta. Tavoitearvoja on täsmennetty puoliväliraportoinnin yhteydessä. Osallisuusmittarilla, kuinka monta henkeä osallistui, voidaan tehostaa hyötytavoitteiden arviointia, sillä monet aiemmin asetetut indikaattorit ovat liian vaikeasti todennettavia.

Taulukko 1 Hyötytavoitteet ja mittarit

Hyötytavoite	Mittari(t) toteutumisen arvioimiseksi	Mittarin lähtöarvo (2022) ja tietolähde	Mittarin tavoitearvo ohjelman päättyessä (2025 alussa)
Espoolaisten osallisuus lisääntyy ja yhteisöllisyys vahvistuu	Osallisuuden kokemus peruskoululaiset, toisen asteen oppilaat Osallistavan kyselyjen perusteella toteutettujen toimintojen määrä Koettu yksinäisyys eri ikäryhmissä	Kouluterveyskysely 2021: 4.-5. lk t 55 % p 54% 8.-9. lk t 7 % p 16 % lukio 1.-2.vsk t 9,8 % p 18,6 % amm 2. vsk t 20 % p 26,7 % 0 4.-5. lk t 4,3 % p 2,9 % 8.-9. lk t 22 % p 8,3 % lukio 1.-2. vsk t 20,7 % p 8,8 % amm 2. vsk t 27,9 % p 11,4 % (PKS hyvinvointikysely 2022: 20-54-vuotiaat korona-aikana yksinäisyys lisääntynyt 50 %: mittari poistuu, koska kyselyn uudistuessa lukua ei saada)	4.-5. lk 57 % 8.-9. lk 20 % lukio 1.-2. vsk 20 % amm. 27 % 4 toimintoa 4.-5. lk 3 % 8.-9. lk 15 % lukio 1.-2. vsk 12 %, amm 12 % -
Espoolaisten yhdenvertaiset mahdollisuudet edistää omaa hyvinvointiaan lisääntyvät	Seurattujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussopimusten/suunnitelmien määrä Kohdennettujen hyvinvointia lisäävien uusien toimintojen määrä	(Mittari poistuu, koska tehtävä siirtyi pois ohjelmalta) 0	- 5 uutta toimintoa
Espoolaisten mielen hyvinvointi vahvistuu	Mielen hyvinvointia vahvistavaan koulutukseen ja luentoihin osallistuvien määrä Kokenut onnellisuutta viimeisen 4 viikon aikana, yli 20-54 -vuotiaat Kokenut positiivista mielialaa kahden viikon aikana, lapset ja nuoret	Hyvinvoiva Espoo 2017-2021 300 henkeä Voi Hyvin -luennot 46 % Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely Kouluterveyskysely 2021: 8.-9. lk p 41,9 % t 21,4 % lukio 1.-2. vsk p 46,9 % t 23,3% ammattillinen p 34,7 % t 20,3 %	3000 henkeä 50 % 8.-9. lk 45 % lukio 1.-2. vsk 50 % ammattillinen 40 %
Hyvinvointia ja terveyttä edistetään Espoossa ja yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa	HYTE-yhdyspinta-tapaamisten ja käynnistettyjen yhteistyömuotojen määrä Yhteisöllisen opiskeluhuollon seurantaväline	0 Mittari poistuu, koska seurantavälinettä ei toteuteta ohjelman puitteissa.	10 tapaamista 2 yhteistyömuotoa -

3. Toimintaympäristön muutokset ja riskit ohjelmatyössä

Toimintavuoden 2021–2022 riskit liittyivät korona-ajan aiheuttamiin työpaineisiin eri tulosyksiköissä. Hyvinvoiva Espoo -ohjelman päätavoitteena oli koronasta kasvuun ja etenkin lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin tukeminen. Lapset ja nuoret kohdataan pääsääntöisesti julkisten palveluiden kautta varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Korona-ajan työpaine oli kuitenkin uuvuttanut työyhteisöjä ja eri toimenpiteiden toteuttaminen ei toteutunut siinä laajuudessa kuin se olisi ollut mahdollista. Lisäksi 1.1.2023 aloittaneet hyvinvointialueet ja siihen liittynyt organisaatiouudistus hidasti toimenpiteiden toteuttamista henkilöstön ja organisaation muuttuessa. Toimenpiteiden toteuttamiseen saatiin koronan jälkeen vauhtia syksyllä 2022 ja keväällä 2023 hyvinvointialueiden aloitettua.

Uudet vaativat tapahtumat toimintaympäristössä, kuten Ukrainan sota ja pakolaiset, inflaatio, korkojen nousu ja sähkönhinnan korotus ovat lisänneet ohjausryhmän valppautta alati nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön. Siksi ohjelman toimenpiteiden ketteryyteen on oltu tyytyväisiä. Toisaalta toivotaan toimenpiteitä, joiden avulla voidaan kehittää uusia pysyviä malleja. Puolivälitarkastelua tehtäessä ohjausryhmä nosti uutena haasteena esiin Espoossa ja koko pääkaupunkiseudulla lisääntyneet nuorten henkilöiden tekemät rikokset, väkivallanteot ja turvattomuuden. Tähän tarvitaan tehostetusti ennaltaehkäiseviä toimia. Näihin myös ohjelman toimenpitein voi olla mahdollista osallistua.

Hyvinvoiva Espoo -ohjelmatyötä on edistetty pitkälti ohjelmapäällikön ja viestintävastaavan työpanoksella. Toimenpiteitä on toteutettu yhdessä kaupungin eri tulosyksiköiden kanssa. Ohjelmatyössä on tarpeen vahvistaa asiantuntijoiden työn resursointia. Ohjelmatyö on vaatinut ohjelmapäälliköltä ¼ työajasta ja lähes täysipäiväinen ohjelmapäällikkö on jatkossakin tarpeen. Riskinä on, että syksyn henkilöstövaihdokset hidastavat ohjelman toimintaa hetkeksi.

Ohjelman haasteena on löytää uusia hyvinvointia kehittäviä toimenpiteitä ohjelman vuosille 2024 ja 2025 sekä toimenpiteitä, jotka jäisivät pysyviksi toimintamalleiksi Espooseen. Toimenpiteet kohdistuvat kaikkiin espoolaisiin, mutta silti haasteena on tavoittaa eri kieliryhmien edustajat tasapuolisesti. Viestinnällisesti suomi, ruotsi ja englanti eivät aina riitä.

Haasteena on myös se, että toimenpiteet tulosyksiköissä tehdään nykyisellä henkilöstöllä. Hyvinvoiva Espoo -ohjelmalla ei ole mahdollisuutta palkata useaan toimenpiteeseen toteuttajaa tai koordinaattoria. Tämä on ollut esteenä joidenkin suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamisessa. Ohjelmapäälliköllä ja ohjelman viestinnällä tulee olla varattuna riittävästi työaikaa oman työnsä ohella eri toimenpiteiden ja ohjelman hallinnon hoitamiseen.

Projektisalkku toimii Hyvinvoiva Espoo -ohjelman hallinnollisena työkaluna. Espoon talousjärjestelmien uudistus on hidastanut ohjelman talouden hallintoa alkuvuonna 2023.

4. Johtopäätökset ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvinvoiva Espoo -ohjelmalla on menossa monta toimenpidettä yhteistyössä tulosyksiköiden kanssa. Ne on mahdollista saavuttaa vielä toimintavuoden 2023 kuluessa. Osa toimenpiteistä jatkuu vielä vuodelle 2024.

Ohjelman vaikuttavuus on noussut vuoden 2022 toimenpiteisiin osallistuneista 15 000 espoolaisesta arviolta noin 80 000 espoolaiseen. Toimenpiteet ovat kohdentuneet yli 150 000 espoolaiselle. Lisäksi Voi hyvin Espoossa -julkaisua sähköisesti jaetaan kolmella kielellä kaikille espoolaisille.

Hyvinvointi on kuitenkin pieniä hyviä tekoja jokaisen arjessa. Jokainen itse voi tehdä paljon oman ja läheistensä hyvinvoinnin eteen. Tämä näkökulma ja ennaltaehkäisevä hyvinvointityö on tärkeä toimintatapa Hyvinvoiva Espoo -ohjelmalle. Ohjelmalle asetetut hyötytavoitteet ovat edelleen toimivia ja niiden toteuttamiseen tarvitaan vielä työtä. Hyötytavoitekohtaisia mittareita täydennetään osallisuutta ja osallistumista kuvaavilla luvuilla.

Elinvoiman tulosityksiköstä on tullut myös toive tukea paremmin työttömien ja etenkin pitkäaikaistyöttömien hyvinvointia. Tässä toimenpiteen tulee olla juuri kunnan tehtäviin liittyvä, sillä tarkastuslautakunta muistutti Espoon arviointiraportissa 2022, etteivät kunnan tekemät toimenpiteet saa olla päällekkäisiä hyvinvointialueen tehtävien kanssa. Ennaltaehkäisevä hyvinvointityö kuuluu sekä kunnalle että hyvinvointialueelle. Tässä yhdyspinnassa on vielä tilaa monelle hyvinvointia lisäävälle toimenpiteelle.